

D.J.B. de Wolff, *De advocaat in de privaatrechtelijke praktijk. Best practices en gedragsnormen*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2024, 134 p., € 39,50, ISBN 978-94-9333-306-2

32

Dit cahier bespreekt een aantal voorname beroepsethische dilemma's waarmee advocaten geconfronteerd kunnen worden in de privaatrechtelijke rechtspraak. Het bestaat uit 21 korte hoofdstukken waarin de thema's een voor een worden besproken.

Besproken worden onder meer belangenconflicten en *Chinese Walls* (hoofdstuk 2), de zorgplicht van de advocaat – zowel tucht- als civielrechtelijk, ook buiten opdrachtovereenkomst – (hoofdstuk 3), de reikwijdte van de waarheidsplicht – vanuit tuchtrechtelijk perspectief – (hoofdstuk 5), verschillende typen cliënten – waaronder de eigen organisatie van de *inhouse*-advocaat en handelings- of wilsonbekwame cliënten – (hoofdstukken 8, 9 en 10), andere hoedanigheden van advocaten – curatoren, mediators, onderzoekers – (hoofdstukken 15, 16 en 17) en betalingsperikelen (hoofdstukken 18 tot en met 21).

Daarbij bespreekt De Wolff ook een aantal actuele thema's zoals gesanctioneerde cliënten (Rusland) (hoofdstuk 11), de advocaat in relatie tot het klimaat (hoofdstuk 14) en de advocaat als onderzoeker (hoofdstuk 17).

Elk hoofdstuk vangt aan met een dilemma ter zake van het betreffende thema en eindigt met overwegingen die kunnen worden betrokken bij de aanpak van dat dilemma. Daartussen worden de toepasselijke (gedrags)regels – en in voorkomende gevallen civielrechtelijke normen – besproken die betrekking hebben op het betreffende thema. De bespreking daarvan is gelardeerd met verwijzingen naar literatuur en (voornamelijk tuchtrechtelijke) jurisprudentie.

Het cahier belooft informatie en stof tot nadenken aan degenen die in de privaatrechtelijke rechtspraak zijn geïnteresseerd, zoals de balie en studenten die zich op de advocatuur willen oriënteren. Die belofte wordt waargemaakt. De thema's worden op vlotte en toegankelijke wijze besproken en hebben een praktische insteek. Het cahier pretendeert (terecht) geen volledigheid of uitputtende behandeling van de besproken thema's en biedt aldus ook geen uitvoerige wetenschappelijke beschouwingen. Daarmee doet het cahier recht aan het doel en de doelgroep.

D.C. Theunis*

* Mr. D.C. Theunis is advocaat bij Blaisse en redacteur van dit tijdschrift.

Mark Goorts & Tim Mimpfen, *Procesrechtelijke aspecten van de Wet afwikkeling massaschade in collectieve actie (WAMCA)*, 210 p., Zutphen: Uitgeverij Paris 2024, € 59,50, ISBN 978-94-6251-349-5

33

Onder de titel *Procesrechtelijke aspecten van de Wet afwikkeling massaschade in collectieve actie (WAMCA)* verscheen een boek van de advocaten Mark Goorts en Tim Mimpfen. Zij zijn verbonden aan het Eindhovense kantoor van Taylor Wessing en beogen een volledig beeld van de complexe wereld van collectieve acties bezien met een procesrechtelijke bril te schetsen.

Zoals bekend geldt vanaf 1 juli 1994 een algemene civielrechtelijke wettelijke regeling inzake collectieve acties (vgl. art. 3:305a e.v. Burgerlijk Wetboek (BW)). De regeling is enkele malen gewijzigd en op 1 januari 2020 is de Wet afwikkeling massaschade in collectieve actie (WAMCA) in werking getreden door opname in met name artikel 1018b e.v. Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv). Met deze wet worden niet alleen collectieve of algemeenbelangacties versterkt, maar ook is de mogelijkheid geïntroduceerd om schadevergoeding in geld te vorderen.

In dit boek wordt niet zozeer aandacht besteed aan de regeling van artikel 3:305a e.v. BW, maar – de titel van het boek geeft het al aan – de procesrechtelijke aspecten van de WAMCA. Goorts en Mimpfen nemen de lezer mee door elke fase van een WAMCA-procedure: van de initiële stappen tot aan de inhoudelijke fase. Zij belichten daarbij alle relevante jurisprudentie sinds de inwerkingtreding van de WAMCA en brengen de uitspraken in verband met het procesrechtelijk kader dat van toepassing is op collectieve acties onder de WAMCA. Relevante literatuur en uitspraken gewezen onder het oude recht worden geanalyseerd en besproken in het licht van de huidige regeling. Aldus komen alle aspecten van een collectieve actie onder de WAMCA aan bod. Goorts en Mimpfen wijzen ook op valkuilen. Zo houdt artikel 1018c lid 2 Rv in dat op straffe van niet-ontvankelijkheid in afwijking van artikel 125 lid 2 Rv de dagvaarding binnen twee dagen na de dag van dagvaarding ter griffie moet worden ingediend, onder gelijktijdige aantekening van de dagvaarding (inclusief een uittreksel daarvan) in het centraal register voor collectieve acties als bedoeld in artikel 3:305a lid 7 BW.

Wat mij betreft schetsen Goorts en Mimpfen een goed en praktisch beeld van de complexe wereld van collectieve acties bezien met een procesrechtelijke bril en is dit een bruikbaar boek voor degene die een WAMCA-procedure voert of zich in die materie wil verdiepen. Ongeveer de helft van het aantal pagina's in het boek bestaat uit een beschrijving en analyse van de WAMCA, de andere helft omvat een literatuurlijst, een overzicht

van collectieve acties 2020-2023, de relevante wetsbepalingen en de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel WAMCA.

Het boek begint met een hoofdstuk over de totstandkoming van de WAMCA. Er wordt aandacht besteed aan de in 1994 ingevoerde Wet collectieve actie (WCA) en de in 2005 ingevoerde Wet collectieve afwikkeling massaschade (WCAM) om duidelijk te maken waarom de WAMCA tot stand is gekomen. Na cijfers te hebben gegeven over de WAMCA (aantal WAMCA-zaken, doorlooptijd, verhouding tot kort geding en bodemprocedure en verdeling over de rechtbanken) wordt een collectieve actie beschreven (voorfase, ontvankelijkheidsfase, schikkingsfase en inhoudelijke fase). Omdat dit soort procedures vaak internationale aspecten heeft, wordt aandacht besteed aan de rechtsmacht van de rechter en het toepasselijke recht.

In het hoofdstuk over de toepasselijkheid van de WAMCA wordt aandacht besteed aan de vraag of een belangenbehartiger een procedure op basis van de WAMCA moet instellen, wat het temporele toepassingsbereik van de WAMCA is en wordt erop gewezen dat het primaat bij de eisende belangenorganisatie ligt. Daarna wordt uitgelegd waarom een aanhouding van de procedure voor drie maanden plaatsvindt. Vervolgens wordt ingegaan op de formele en materiele ontvankelijkheidseisen. Bij de materiële ontvankelijkheidseisen passeren achtereenvolgens de revue de ontvankelijkheidseisen van artikel 3:305a lid 1-3 BW, het gelijksoortigheidsvereiste, het statutenvereiste en het waarborgvereiste (representativiteitsvereiste), de *scope rule* (er moet een voldoende band met de Nederlandse rechtssfeer bestaan), de overlegverplichting, het feit dat een collectieve actie efficiënter en effectiever is, de summierlijke (on)deugdelijkheid van de vordering en – tot slot – het vonnis aangaande de ontvankelijkheid.

Hierna komt ter sprake dat er meer collectieve acties kunnen worden ingesteld en dat dan een of meer exclusieve belangenbehartiger(s) wordt/worden aangewezen. Ook komt aan de orde de mogelijkheid tot *opt-out*, de schikkingstermijn en de collectieve actie in kort geding. Vervolgens komen enkele procesrechtelijke aspecten aan bod (verstek, de ruimte voor individuele eisers naast een belangenbehartiger, voeging en tussenkomst, eiswijziging, de eis in reconventie, voorlopige en bewarende maatregelen, provisionele

vorderingen en de proceskostenveroordeling). Na de verhouding tussen de collectieve actie en andere procedures te hebben geschetst is er aandacht voor hoger beroep en cassatie en de mogelijkheid van een collectieve schikking.

Interessant is het hoofdstuk waarin aandacht wordt besteed aan de financiering van collectieve acties. Met het voeren van dit soort procedures zijn in de regel hoge kosten gemoeid en dan moet beoordeeld worden welke invloed (zeggenschap, onafhankelijkheid en strategie) de financier op de procedure kan hebben en moet de resultaatsafhankelijke beloning voor de advocaat worden getoetst.

Afgesloten wordt met een hoofdstuk waarin de vraag wordt gesteld wat de toekomst gaat brengen en waarin aanbevelingen worden gedaan. Nu kunnen WAMCA-procedures bij alle rechtbanken worden gevoerd, maar Goorts en Mimpfen menen dat het beter is tot een concentratie van WAMCA-zaken te komen bij bijvoorbeeld de rechtbank Amsterdam of Den Haag. Ook zouden degenen die participeren in een collectieve actie tegen de Staat een financiële bijdrage moeten voldoen. In dit soort procedures wordt nu vaak aangevoerd dat xxx personen op een website hun steun hebben betuigd en dat is voldaan aan het representativiteitsvereiste. Het steun betuigen op een website is echter tamelijk gratis. Verder zou de belangenbehartiger wiens vordering wordt afgewezen in de integrale kosten veroordeeld moeten kunnen worden.

Aan het boek is veel zorg besteed en daarbij is de gebruiker voor ogen gehouden. Dat blijkt uit de opname van de relevante wetsbepalingen en de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel WAMCA, maar ook uit het hoofdstuk 'Cijfers over de WAMCA' waarbij in kleur staafdiagrammen zijn afgedrukt die een helder beeld scheppen. Ook bij de beschrijving van een collectieve actie is een figuur in vier kleuren opgenomen. In de voettekst is steeds de titel van het betreffende hoofdstuk opgenomen.

A.W. Jongbloed*

* Prof. mr. A.W. Jongbloed is hoogleraar Executie- en beslagrecht aan de Universiteit Utrecht en hoofdredacteur van dit tijdschrift.